

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VŨ DUY LONG

**ĐỊNH LƯỢNG ĐỒNG THỜI PARACETAMOL,
CLOPHENINAMIN MALEAT VÀ PHENYLEPHIN
HYDROCLORIT TRONG THUỐC TIFFY BẰNG PHƯƠNG
PHÁP SẮC KÝ LỎNG HIỆU NĂNG CAO (HPLC) VÀ
PHƯƠNG PHÁP QUANG PHỔ HẤP THỤ PHÂN TỬ (UV-VIS)**

Chuyên ngành: Hóa phân tích
Mã số: 60.44.01.18

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC VẬT CHẤT

Hướng dẫn khoa học: TS. MAI XUÂN TRƯỜNG

THÁI NGUYÊN - NĂM 2014

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và thực hiện luận văn tác giả đã nhận được nhiều sự quan tâm, động viên và giúp đỡ của các thầy giáo, cô giáo, bạn bè và gia đình.

Tác giả bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

Khoa Hóa học, Phòng QLĐT Sau đại học - Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên, các thầy cô giáo tham gia giảng dạy đã cung cấp những kiến thức giúp tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Đặc biệt tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo TS. Mai Xuân Trường người đã tận tình hướng dẫn chỉ bảo và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, thực hiện và hoàn thành luận văn.

Cuối cùng tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến gia đình, bạn bè những người đã luôn bên tôi, động viên và khuyến khích tôi trong quá trình thực hiện đề tài nghiên cứu của mình.

Với khối lượng công việc lớn, thời gian nghiên cứu có hạn, khả năng nghiên cứu còn hạn chế, chắc chắn luận văn không thể tránh khỏi những thiếu sót. Tác giả rất mong nhận được các ý kiến đóng góp chân thành từ các thầy giáo, cô giáo và bạn đọc.

Xin chân thành cảm ơn !

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2014

Tác giả

Vũ Duy Long

MỤC LỤC

	Trang
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các từ viết tắt của luận văn	iv
Danh mục các bảng của luận văn	v
Danh mục các hình của luận văn	vi
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	2
1.1. Tổng quan về paracetamol, clopheninamin maleat và phenylephin hydroclorit	2
1.1.1. Paracetamol	2
1.1.2. Chlorpheniramin	6
1.1.3. Phenylephin hydroclorit	9
1.2. Các định luật cơ sở của sự hấp thụ ánh sáng	13
1.2.1. Định luật Bughe - Lămbe – Bia	13
1.2.2. Định luật cộng tính	14
1.2.3. Những nguyên nhân làm cho sự hấp thụ ánh sáng của dung dịch không tuân theo định luật Bughe – Lămbe – Bia	15
1.3. Một số phương pháp xác định đồng thời các cấu tử	16
1.3.1. Phương pháp Vierordt	16
1.3.2. Phương pháp phổ đạo hàm	18
1.3.3. Phương pháp mạng noron nhân tạo	19
1.3.4. Phương pháp lọc Kalman	21
1.4. Phương pháp sắc ký lỏng hiệu năng cao HPLC	22
1.4.1. Nguyên tắc của phương pháp HPLC	22
1.4.2. Sơ đồ máy HPLC	23
1.4.3. Kết quả xác định một số chất theo phương pháp HPLC	23

Chương 2: THỰC NGHIỆM.....	25
2.1. Nội dung nghiên cứu.....	25
2.1.1. Phương pháp HPLC.....	25
2.1.2. Phương pháp quang phổ hấp thụ phân tử.....	25
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	26
2.2.1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết.....	26
2.2.2. Phương pháp thực nghiệm.....	26
2.3. Đánh giá độ tin cậy của quy trình phân tích	27
2.3.1. Giới hạn phát hiện (LOD)	27
2.3.2. Giới hạn định lượng (LOQ).....	27
2.3.3. Đánh giá độ tin cậy của phương pháp	27
2.3.4. Đánh giá kết quả phép phân tích theo thống kê	28
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	32
3.1. Phương pháp HPLC	32
3.1.1. Xây dựng điều kiện để xác định đồng thời 3 chất PRC, CPM và PNH	32
3.1.2. Đánh giá phương pháp định lượng.....	35
3.1.3. Xác định PRC, CPM và PNH trong thuốc TIFFY	42
3.2. Phương pháp quang phổ hấp thụ phân tử.....	43
3.2.1. Khảo sát phổ hấp thụ phân tử của paracetamol, clopheninamin maleat và phenylephin hydroclorit	43
3.2.2. Khảo sát sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH vào pH.....	44
3.2.3. Khảo sát sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH theo thời gian	45
3.2.4. Khảo sát sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH theo nhiệt độ	46

3.2.5. Khảo sát khoảng tuyến tính tuân theo định luật Bughe – Lambe – Bia của PRC, CPM và PNH. Xác định chỉ số LOD và LOQ	48
3.2.6. Khảo sát và đánh giá độ tin cậy của phương pháp nghiên cứu trên các mẫu tự pha	54
3.2.7. Xác định hàm lượng PRC, CPM và PNH trong thuốc TIFFY và đánh giá độ đúng của phép phân tích theo phương pháp thêm chuẩn.....	61
KẾT LUẬN.....	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	68

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT CỦA LUẬN VĂN

Tiếng việt	Tiếng Anh	Viết tắt
Paraxetamon	Paracetamol	PRC
Clopheninamin maleat	Chlorpheniramine maleate	CPM
Phenylephin hydrocloric	Phenylephrine hydrochloride	PNH
Giới hạn phát hiện	Limit Of Detection	LOD
Giới hạn định lượng	Limit Of Quantity	LOQ
Sai số tương đối	Relative Error	RE
Độ lệch chuẩn	Standard Deviation	S hay SD
Phương pháp sắc ký lỏng hiệu năng cao	High Performance Liquid Chromatography	HPLC

DANH MỤC CÁC BẢNG CỦA LUẬN VĂN

	Trang
Bảng 3.1. Giá trị các đại lượng đặc trưng.....	36
Bảng 3.2. Kết quả khảo sát thời gian lưu	36
Bảng 3.3. Kết quả khảo sát diện tích pic	36
Bảng 3.4. Mối tương quan giữa nồng độ và diện tích pic của PRC, CPM và PNH.....	37
Bảng 3.5. Kết quả khảo sát độ lặp lại	40
Bảng 3.6. Kết quả khảo sát độ đúng.....	41
Bảng 3.7. Kết quả phân tích thuốc TIFFY	42
Bảng 3.8. Độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH ở các giá trị pH.....	44
Bảng 3.9. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH theo thời gian	45
Bảng 3.10. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH theo nhiệt độ	47
Bảng 3.11. Độ hấp thụ quang của dung dịch PRC ở các giá trị nồng độ.....	48
Bảng 3.12. Kết quả xác định LOD và LOQ của PRC.....	50
Bảng 3.13. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của CPM theo nồng độ.....	50
Bảng 3.14. Kết quả tính LOD và LOQ của CPM.....	52
Bảng 3.15. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PNH theo nồng độ.....	52
Bảng 3.16. Kết quả tính LOD và LOQ của PNH.....	54
Bảng 3.17. Pha chế các dung dịch hỗn hợp PRC và CPM.....	54
Bảng 3.18. Kết quả tính nồng độ, sai số của PRC và CPM trong hỗn hợp.....	55
Bảng 3.19. Pha chế các dung dịch hỗn hợp PRC và PNH	56
Bảng 3.20. Kết quả tính nồng độ, sai số của PRC và PNH trong hỗn hợp	57
Bảng 3.21. Pha chế các dung dịch hỗn hợp CPM và PNH	58
Bảng 3.22. Kết quả tính nồng độ, sai số của CPM và PNH trong hỗn hợp	59
Bảng 3.23. Pha các dung dịch chuẩn PRC, CPM, PNH và hỗn hợp.....	60
Bảng 3.24. Kết quả tính nồng độ, sai số của PRC, CPM và PNH	60

Bảng 3.25. Kết quả tính nồng độ, sai số PRC, CPM và PNH trong mẫu thuốc TIFFY.....	62
Bảng 3.26. Thành phần các dung dịch chuẩn PRC, CPM và PNH thêm vào dung dịch mẫu thuốc TIFFY	63
Bảng 3.27. Kết quả xác định độ thu hồi của PRC, CPM và PNH trong mẫu thuốc TIFFY	64

DANH MỤC CÁC HÌNH CỦA LUẬN VĂN

	Trang
Hình 1.1. Công thức cấu tạo của paracetamol.....	2
Hình 1.2. Công thức cấu tạo của paracetamol dưới dạng không gian ba chiều .	2
Hình 1.3. Mô hình hoạt động của mạng nơron.....	20
Hình 1.4. Mô hình hoạt động của bộ lọc Kalman	21
Hình 1.5. Sơ đồ hệ thống máy HPLC.....	23
Hình 3.1. phổ pic của PRC (500 µg/mL).....	33
Hình 3.2. phổ pic của CPM (8 µg/mL).....	33
Hình 3.3. phổ pic của PNH (20 µg/mL)	33
Hình 3.4. Phổ các pic của PRC (3), CPM (1) và PNH (2)	34
Hình 3.5. Đồ thị biểu diễn sự phụ thuộc tuyến tính giữa nồng độ và diện tích pic của PRC	38
Hình 3.6. Đồ thị biểu diễn sự phụ thuộc tuyến tính giữa nồng độ và diện tích pic của CPM	38
Hình 3.7. Đồ thị biểu diễn sự phụ thuộc tuyến tính giữa nồng độ và diện tích pic của PNH.....	39
Hình 3.8. Phổ hấp thụ của các dung dịch chuẩn PRC (1), CPM (2) và PNH (3) ..	43
Hình 3.9. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH theo thời gian...	46
Hình 3.10. Sự phụ thuộc độ hấp thụ quang của PRC, CPM và PNH theo nhiệt độ...	47
Hình 3.11. Phổ hấp thụ quang của PRC ở các nồng độ 0,2 ÷ 40,0 µg/mL	48
Hình 3.12. Đường hồi quy tuyến tính biểu diễn sự phụ thuộc của độ hấp thụ quang A vào nồng độ của PRC.....	49
Hình 3.13. Phổ hấp thụ quang của CPM ở các nồng độ 0,2 ÷ 40 µg/mL	50
Hình 3.14. Đường hồi quy tuyến tính biểu diễn sự phụ thuộc của độ hấp thụ quang A vào nồng độ CPM	51

Hình 3.15. Phổ hấp thụ quang của PNH ở các nồng độ 1,0 ÷ 40,0 µg/mL.....	52
Hình 3.16. Đường hồi quy tuyến tính biểu diễn sự phụ thuộc của độ hấp thụ quang A vào nồng độ PNH.....	53